

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในที่นี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ ดังนั้นในบทที่ 3 ของการวิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานวิจัยใน 2 หัวข้อหลัก คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ มีวิธีการดังนี้ การวิจัยเอกสาร เอกสารทางประวัติศาสตร์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. เอกสารชั้นต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เอกสารการประชุม บันทึกการประชุม หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
2. เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เป็นเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ คือ ตำราทางวิชาการ บทความทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจะใช้วิธีวิเคราะห์เอกสารว่าเอกสารทางประวัติศาสตร์นั้นเป็นเอกสารจริงแท้หรือไม่ โดยใช้การวิพากษ์ 2 รูปแบบ คือ

1. การวิพากษ์ภายนอก เป็นการตรวจสอบหลักฐาน พบว่า เอกสารที่นำมาใช้วิจัยเป็นเอกสารจริง
2. การวิพากษ์ภายใน เป็นการตรวจสอบข้อมูลในเอกสาร พบว่า หลักฐานที่ได้จากการตรวจสอบนั้นยังไม่มีความชัดเจนหรือมีน้ำหนักเพียงพอ เพราะเอกสารในการบันทึกมีลักษณะการเขียนที่เป็นการแต่งเรื่องขึ้นมาทำให้ได้ข้อมูลที่บิดเบือนจากความเป็นจริง

การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (Oral History) เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการหรือไม่มีโครงสร้าง (Informal or Unstructured Interview) คือ มีเพียงคำถามวิจัยเป็นแนวสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ในที่นี้จะกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อาวุโส ที่รู้เรื่องเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยอย่างดี ได้แก่

ชื่อ-สกุล

สถานภาพในการให้ข้อมูล

1. ผู้ใหญ่ทนวน รักษากิจ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3
2. นายอนันต์ ยินดีทรัพย์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3
3. นายสุพจน์ ผ่องผล	ประชาชนหมู่ 8

การตรวจสอบข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าในที่นี้จะใช้รูปแบบการตรวจสอบ คือ

1. การตรวจสอบโดยใช้แหล่งข้อมูลที่ต่างกันระหว่างเอกสารและการสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์บอกเล่า พบว่า ข้อมูลที่ได้จากเอกสารนั้น ไม่ว่าจะ เป็นเอกสารชนิดใดก็ตามนั้น พบว่า จะไม่มีความขัดแย้งกันในการปฏิบัติงานหรือการกระทำหน้าที่ในด้านต่าง ๆ แต่การสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า นั้นกลับเป็นไปในด้านตรงกันข้าม คือ มีการขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกันในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิดเห็นหรือการปฏิบัติหน้าที่

2. การตรวจสอบโดยใช้ผู้สัมภาษณ์ที่มีจุดยืนต่างกัน พบว่า บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดหรือที่เป็นพรรคพวกของตัวเองต่างก็ตอบเป็นแนวทางที่ดีหรือไม่มีข้อเสียในตัวของผู้บริหาร ซึ่งอาจจะมีผลประโยชน์หรือความสนิทสนมเป็นการส่วนตัว แต่ในด้านกลับกันผู้ที่มีจุดยืนที่อยู่ด้านตรงข้ามก็มองเห็นแต่ด้านเสียของผู้บริหารเช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงประวัติศาสตร์ชุมชนจะใช้การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยเริ่มจากการพรรณนาให้เห็นลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์เชิงสาเหตุในประวัติศาสตร์ ดังนี้

1. เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เชิงประวัติศาสตร์ โดยอาศัยการตีความตามกรอบเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยการวิเคราะห์ขั้นตอนของกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกันในกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เชิงประวัติศาสตร์ โดยจำแนกและอธิบายว่ากลุ่มต่าง ๆ ในสังคมเขตพื้นที่ศึกษาวิจัยมีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีรูปแบบความสัมพันธ์อะไรบ้างและในแต่ละรูปแบบเกิดขึ้นในบริบทเช่นใด